

ZENTA és VIDÉKE

HELYI ÉS VIDÉKI KÖZÉRDEKŰ HETI KÖZLÖNY.

Szerkesztői helyiség:
Kigyó utca, 262 szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények küldendők
Kéziratok nem adatnak vissza.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési díj:
Egész évre 4 frt — Félévre 2 frt — Negyedévre 1 frt
Egyes szám ára 10 kr
Hirdetési díjak: Egész oldal 20 frt — Fél oldal 10 frt
50 kr — Negyed oldal 5 frt 50 kr
Bélyégdíj minden hirdetés után 30 kr.

Kiadói hivatal:
Schvarcz Sándor könyvkereskedése, hová a előfizetések és hirdetések intézendők és ezek díjai fizetendők
NYILTÉR PETIT SORA 15 KRAJCAR.

Tapasztalataim, eszméim.

Rég ideje annak, hogy ujságba, azaz a nyilvánosságnak nem írtam. Hjobb éveimben a tisztességes magyar hirlap-irodalomnak szerény ugyan, de állandó s hű munkása voltam. Ez is elmúlt, mint minden e világon, és én — megöregedtem.

Sorsom Zentára vezetett s telepített le.

Itt, mint tejjesen független ember, hidedeg szemlélője voltam (sőt vagyok ma is) a föbbrendbeli városi viszonyoknak, melyeknek lelkekre mondom e hazában vajmi kevés helyen találtatnak.

E derék és igazán jobb sorsra érdemes város közéletében tanuja voltam egyes emberek és pártok uralkodási ténykedéseinek. Láttam, miképen tűnt el a köztérről az ugynevezett „Gombos-Mikosevits-párt”, hogy helyet adjon a „függetlenségi párt” embereinek.

Bár igen kevés közöm volt s van a városi közállapotok mikénti alakulásaihoz, mégis mint intelligens, gondolkodni szerető ember, önkénytelenül mélyebb vizsgálódásom tárgyává kellett tennem a hatalom polczáról le, s arra fellépett pártnak cselekvéseit, legkivált pedig ezek ugóit.

És a minden pártáryalattól távol álló semleges ember ítélte e tekintetben az, hogy Zenta városa ellen mind a két párt — sokat vétkezett, illetve **vétkezik még ma is**.

Hogy azonban, egyiknek hibája mégis súlyosabb, elítélendőbb, mint a másiké, ez bizonyos.

Miként értem e szavakat; elmondom alább egész kimerítően és részrehajlatlanul. Elmondom pedig azért, mert Zentán ma már oly viszonyokat teremtett a helyzet, melyeket ha még oly hidegen szemlél is az értelmes, mivel ember, lehetetlen, hogy külső legkivált azonban belső, lélekbéli semleges-ségét az idők végéig meg bírja tartani, föltéve, hogy az illető keblében a jó, szép

és igaz ügy iránt meg van a kellő fogékonyság.

Ez az oka annak, hogy lakóhelyem, Zenta javát előmozdítani igyekező, tapasztalataim és ebből kifolyó eszméim köz-zététele végett a kellő érzék tollat adott kezembe. —

Tagadhatlan, hogy a Gombos-Mikosevits-féle párt vezérlő férfiaihoz a közügyeket illető önző haszonlesésnek semmiféle szentes emléke nem tapadt, mert azok — tisztá-kezők voltak.

Hibának, örökös s nagy hibának róható fel azonban számlájukra az, hogy 1-ór mig sok esetben könnyelműen, becsértéken alóli dolgokra költek a város cassája terhére; addig másrésről, csak hogy az egyik-másik uri passziója kielégítést nyerjen, sok olyan áldásos munkát nem teljesítettek, miket pedig a közgyűlés határozattá emelt; és 2-or hogy a te-tu barátság tulságosan befolyásolta a vezéreket, igen sok esetben a város egyenes anyagi megkárosítására.

És én azt merem állítani, hogy ha a volt Gombos-Mikosevits-féle párt magát e hibáktól távol tudta volna tartani, Zentán még ma is ő uralná a helyzetet.

Ámde a kocka egyet fordult és — a „függetlenségi párt” diadalmas zászlóval vonult be a közgyűlési terembe.

Hej! a vezérektől a népnek mi minden nem lett programként előre írvé. Pl.: Önzetlenség, mintagazdálkodás, tiszta kezűség, szigorú s becsületes ellenőrzés, példányszerű takarékoság, lassu de biztos haladás, stb. szóval: csupa szőlő és lágy kenyér!

Innen-onnan 3 éve annak, hogy a mostan uralom levő párt-vezérek a polgároknak többek között e nagy hangzású ígéretek tettek; — és ha, elfogulatlan szemmel vizsgáltuk az azon idő óta lefolyt eseményeket, a sok szép ígértet közül e

napig egyetlen egyet sem lelet megvalósulva látni.

Mert kérdezem: Önzetlenség-e az, amikor a pártvezérek egyik-másika minden alkalommal szinte kézzel foghatólag, önönmagukon igazolják be azt, hogy előttük sohasem a közügy az első, hanem — saját személyük?! Avagy talán az az önzetlenség, hogy az uralmon lévő képviselők reszketnek egy pár forintnyi napidíj után?

Mintagazdálkodás e az, midőn pusztá népszerűség hajhászatból olyan költséglőirányzatot készítettek, hogy azt a szakemberek valóságos világ-bolonditásnak tartották, a minthogy avval a megyei fenhatóság ilyen értelműleg bánt is el?!

Tisztakezűség s példányszerű takarékoság-e az, midőn a pártvezérek legtöbbet papoló szónoka rövid 4-5 hónap alatt százakra menő busás napidíjakat szedegetett föl a városi pénztárból, lehet mondani — semmittevésért?!

Becsületes ellenőrzés-e az, midőn folytonosan s alap nélkül gyanusítják a köztisztviselőket, csak hogy a köznép előtt magukat hűsáfároknak mutogathassák?!

Végezetül: haladás-e az, midőn a nagyhangu pártvezér alacsony indokból oly közgyűlési határozat kimondását erőszakolja ki pártja tanulatlan közemberei által, melylyel a népiskolák szaporítását megakadályozva, ezzel magát az összes városi családos embereket sujtotta legérzékenyebben?!

Igazán, a képviselőket választó polgárság a „függetlenségi párt” v. közügyeket illető uralmára bátran elmondhatja a közmondással: „Adtál uram esőt, de nincs benne köszönet!”

De mit beszélek én „mondhatja”, amikor tudom, hogy a nép, sőt maga a párti képviselőknek értelmesebb s higgadtabb része is ezt ma már valósággal — **mondja!**

És mi következik ebből?

TÁRCZA.

A pusztáról.

Bolyongok egyedül napsütött mezőben,
Keresek valamit, ami nincsen többé:
Ugy száll vissza hozzám, mint egy régi álom,
Ugy el van temetve vén emlékek közé...
Bolyongok a pusztán, keresem a pusztát,
Tele vadvirággal, tele költészettel;
Furulyaszót lesek, daruszóra vágyom
S csak egy tévedt varju kiáltoz rekedten.

Hová lett a nádas rejtelmes zugással,
Fehér nympháival, szűz liliomával?
Hol van a kakukfű, hol az árvalányhaj?
Hol a lomha tűzok jajgató fiával?
Hol a golya madár hol a darumadár?
Hová lett a gulya, hová lett a ménes?
Tiszta selyemfűven fehéríteni vásznát
Piros arcu leány mért nem jön az érhez?

Itt legelt a ménes, ott hevert a gulya.
Daruszörű csikó, tagbaszakadt göboly;

Ha télben, ha nyárban, sohasem fogyott el
A hullám az érből, a fű a mezőből,
Komor paraszt szántja most a szikár földet,
Sehogy sem boldogul ösztövérv lovával;
Káronkodik hosszan. — zug a kötélőstor,
Ide tekint néha, de köszöni — áttal.

Itt volt a számadó szélütött karámja;
Este a csikós is ide-ide tévedt,
Ústön az ürühús, — szalonna a nyárson,
Nyárfaerdő fája sutorogva égett.
A bojtár is megjött tele esobolyóval
Maradt-e még fiam? Adja még a csárda...
Összenéznek aztán, egy a gondolatjuk:
A tulsó határon kolompol az ára.

Itt volt a karám, itt... most is van egy kunyhó
Kukoricza szárból, gazzal betetőzve;
Éppen vizet merít egy kopolyakútból
A szomszéd uraság kukoricza-ösöse.
Látom este, néha, hogy tüze világol,
Szótalanul bámul a lusta parázsra
S tanakodik némán: ugyan megsült-e már
Mogyorónak indult hűtvány burgonyája?

Szaladó ér mellett hogy pezegett az élet!

Ide járt a falu piros féléhrépe:
Karsu, szép leányok, gömbölyű menyecskek
Szapulták a ruhát habozva, fehérre...
Elhalt az a nóta, meghalt az az élet,
Nem s z a b a d az érpárt selyemfűven járnai;
Forró nyárderékon lopva jön egy ember
Lusta sekélyesben pióczát halászni.

Ez a kocsma itten csárda volt valaha;
Zengett a czimbalom, a sarkantyú pengett,
Mulattak a deli pásztorok, betyárok,
A csalárné lánya, mint az orsó pergett.
... Ugyan, ez a szegény zsidó mért jött ide;
Valahonnan talán szökni kellett néki?
Istenadta férgé, hiszen eltaláltad?
El nem gondolhatom: hogy tudsz itt megélni?

... Bolyongok egyedül napsütött mezőben,
Keresek valamit, ami nincsen többé;
Ugy száll vissza hozzám, mint egy régi álom,
Vagy el van temetve vén emlékek közé...
Bolyongok a pusztán, keresem a pusztát,
Tele vadvirággal, tele költészettel;
Furulyaszót lesek, daruszóra vágyom
S csak egy fíradt varju kiabál rekedten...

Móra István.

Minden valószínűség szerint az hogy a koczka röviden ismét fordulni fog. Vagyis: akik ma felül vannak, holnap alul lesznek . . .

Itt azonban ismét azt kérdezem: származtatik-e ezen leendő eshetőleges koczkafordulattól valami haszon Zentára nézve: Erre azt mondom:

Ha a mult szomorú példáján okulni-fognak a jövőendő intéző-férfiak: igen!

És mert hitem szerint — „igen,“ a származtatott polgárnak szívvel és lélekkel, arra kell törekedni, hogy a közügyek vezetését ma még uraló cégéres firmák a méltatlan helyről egyenlőre leszorítsassanak, később pedig még a közgyűlési teremből is száműztesse, mert Zenta város rég óhajtott belbékéje s ennek kapcsán e városnak lassu, de biztos virágzása csak is ez egyetlen esetben következtethet be.

Hogy én ezeket mily uton és módon vélem kivihetőnek. — elmondom lehető kimerítően úgy, miként mindenkivel szemben s minden alkalommal nézeteimet ki szoktam fejteni: őszintén, lélekkel! —

Azok a **hangzatos**, esalagató ígéretek tehát, melyekkel egy-két koncztot leső ember a „függetlenségi párt“-nak a vközügyek intézésében mai többségét, uralmát megszerezte, mindmegannyi — ködfátyolképeknek igazoltak be.

Nem akarván személyeskedni, röviden említem fel, hogy annak az egyik s másik pártvezérnek, főkolomposnak céljairól nemcsak maguk a füg. képviselők tisztességesebb részénél, hanem a város polgársága nagy zömenél is rég tisztában vannak.

Állításom egyik részének bebizonyításul felhozom az okt. havi közgyűlés egyik mozzanatát. Ugyanis: e közgyűlés előtt tartott pártértekezleten a vezér kötelességévé tette a füg. híveknek, hogy ott mindannyian megjelenve, az iskolák szaporítása ellen foglaljanak állást. Ennek daczára, a vezér alig birt 54 szavazatot összehozni, vagyis: céljainak vak-eszközül ma már csupán felényi számú képviselővel rendelkezik az az ember, ki rövid két év előtt még 120 szavazattal uralta a helyzetet.

Hogy ma mégis ez a bizonyos 54 szavazó a fő-tényező Zenta város közügyeiben, annak az az oka, mert a többi 146 közül 100 nem törődik községe ügyével, melyet pedig igazgatni ma már ó volna hivatott, úgy számarányánál, mint értelmiségének fölényénél fogva is.

És én nem tudom, melyik párt vétkezik ez idő szerint nagyobbat szülő- és lakóhelye ellen?! Az a párt-e, mely a közgyűléseken való megjelenésével uralva a tért, csirájában megfojt minden legszebb s még oly nemes szándéku törekvést is, melynek feladata lenne Zentát a korral haladva látni; vagy az a párt vétkezik-e megbocsájthatlan módon nagyobbat e város ellen, a melyik hideg közönyösséggel vesz minden közügyi kérdést, tájára sem megy a közgyűlési teremnek, a hol pedig mindenben irányt adni, Zenta jövő fejlődését előmozdítani immár e párt lenne hivatott?!

És ha kérdezi az ember a köznyös vképviselők előbbelőköt: mi oka annak, hogy határozott többségük daczára sem mennek fel a közgyűlésbe? azt a meglepő okot nyerjük feleletül: „mert nem akarjuk — Boromissza szekerét tolni!“

Balga beszéd, fonák gondolat. . .

Azon időben, mikor a volt Gombos-Mikosevits-féle pártnak hozzájárulása nélkül, a függetlenségi-párt ize szerint Boromissza Zenta polgármesterévé lett, ez a beszéd, polgármester elleni tüntetésből még csak megjárta. De ma, midőn tudjuk, hogy Boromissza az uralmon lévő párt vezérfiainak személye ellen viseltető ellenszenves tartása miatt közügyekben semmit sem vihet keresztül, lenne a szándéka e városra nézve bármilyen üdvöthöz is; ma, midőn ebből kifolyólag a napnál fényesebben beigazolódna az, hogy jövőben mindazon szép, ó és nemes dolog, mely Zentának virágzó

s fokozatos fejlődését lenne hivatva előmozdítani és szolgálni, megvalósulását nem a „függetlenségi párt“ 54 emberének, még kevésbé Boromissza János polgármesteri munkálkodásának, hanem kizárólagosan, egyes egyedül a vképviselők azon tisztességes és higgadt férfiai szoros, bizalmas s állandó összetartásának lehetne köszönni, kik ma távol tartják magukat a közügyektől.

E tisztesség elem, a képviselők e tekintélyes majoritása tehát ma már még látványosan nem Boromissza szekerét tolná előre, hanem — Zenta városáért!

Ez pedig, kedves uraim, reményem, Önök előtt is óriási különbség!

Már most, ha akadna egy-két előkelő s lelkes ember, úgy a független párti képviselők higgadt, tisztességes részéből, mint a jelenben közönyösséget játszó virilista képviselők vezérfiainak sorából, kik összeülve, megháynák-vetnék a mai rohamosan súlyedő közállapotok nyomorúságos voltát; kik városuk iránt érzett meleg s önzetlen szeretettől sarkaltatva a közgyűlés termét visszaszereznek az intelligens elemnek; kik becsületes fellépésük és további önzetlen működésük által a szavazó polgárokat felvilágosítanák arról, hogy a legközelebb bekövetkező városi képviselők választásánál kikre adják szavazataikat; szóval: ha akadnának oly lelkes emberek, kik egymás iránt bizalommal eltelve közös erővel, vállvetve ilyenképpen munkálkodnának, csak ez esetben lenne Zentának haszna a — koczka-fordulattól.

Szinte hallani vélem azt a szöveget, mely az olvasók ajkáról e pontnál el-ellebben: De hol vannak azok az emberek?! Zentán ma aligha! . . .

És ez a tétlenség, a szomorú közállapotnál is — elszomorítóbb!

Uram Isten! Egy rendezett tanácsos bíró s 21 lakosságú városban 50—60, jobbára a köznép legalacsonyabb, tanulatlan részéből összeszedett ember — 140, (jobbára intelligens) férfi nevében cselekszik, intéz, bont, tör, zuz, — vezéreinek kénye-kedve szerint.

Nem, nem birom tovább fűzni eszméimet, ha erre gondolok. . .

Marius.

Egy pár szó a „Zentai iparos- ifjak egyletéről“.

Tek. Szerkesztő ur!

Becses lapja 41-ik számában szíves volt említést tenni arról, miszerint az iparos ifjak mily feltétel alatt érnék el azt, hogy egyletük ne csak névleg álljon fenn, de nemes intencióit meg is valósíthassa.

A kiviteli módokra nézve bár nem értek egyet tek. Szerkesztő ur véleményével, mindazonáltal köszönetemet kell kifejeznem azért, hogy szívén viseli az iparos ifjak tömörítési ügyét, amelynek én is egy szerény harczosa vagyok. Nem értek egyet cikkével pedig azért, mivel azt, hogy a zentai iparos ifjak egylete „kath. legény egylet“-té, alakuljon át, ezidő szerint meg nem valószínűsíthető, mert a kath. vallásuakon kívül a más hitfelekezeteket, mely pedig nálunk tekintélyes szám — kizárni nem szabad, miután e nélkül csak elenyészőleg csekély lenne a tagok száma. (Kizárni épen nem volna muszáj semmiféle vallásu iparos-segédet, mert a „Kath. legény-egylet“-nek minden iparos ifju tagja lehet, bármely vallás felekezethez tartoznék is az illető. (A szerk.)

De ha egyletünk kath. legényegyletté át is alakulna, nem valószínűsíthető meg semmi üdvös eszmét, mert — t a p a s z t a l á s b ó l m o n d o m — hiányzik az ifjuság között a kellő összetartás, a barátság és önművelődés iránti nemes lelkesedés, és ami a legfőbb, nincs meg a nagy többségben kellő önakarát, hanem megy egy pár kolompós után.

Szerintem a zentai iparos ifjak egylete maradhatna azon alapfeltételek mellett, mint a minőben jelenleg áll, csak ki kell zárnia azon fogalmat, miszerint minden egyes, Zentán működő iparos-ifjunak, hogy ugyszójjak: m u s z á j e g y l e t i t a g n a k l e n n i. — Törvény ellenes dolog, valakire reá erőszakolni az egyletbe lépést, mert különben a mint ijesztik — kenyerét veszti. Ez épen annak a nemes intenciónak, melyet maga elé kitűzött, egyik ellenoldala.

Alakuljon s működjék az egylet úgy, mint

más hasonló egyletek; csak: bocsátassék ki egy aláírási felhívó-iv az egyletbe való önkéntes belépésre. Az így önként jelentkezettek, neveiket egy anyakönyvbe sajátkezűleg írják be, amelylyel azután kötelezték is magukat az egyleti járulékok pontos befizetésére s ezzel a társaszellem fejlesztésére.

De így, a hogy most tesznek: nincs pénzünk, írjuk össze a működő segédeket és szedjük be (ha kell erőszakos uton is) tőlük a tagsági járulékokat, hogy legyen mit elkölteni, elszámolás nélkül. . .

Ha annak az iparos ifjunak kellő ismerete volna a törvény czikekben, úgy bizonyára nem ó lenne a vesztés fizető fél!

Igazat kell adnom e lapok 39-ik számában megjelent megrovásnak, mert bizony a zentai iparos ifjak egylete csakugyan nem ad magáról semmi más életjelt, csupán tánczvigalmi alkalmával. Így van ez belételeben is. Mert: miért is legyen egy ifju az egylet tagjává? Azért talán, hogy az üres szobában minden szórakozás nélkül ásitozzék? hiszen nincsen semmi, amivel tagjait csak némileg is az egyleti helyiséghez vonzaná vagy lánczolná.

Hasonló egyletek már megalakulásuk alkalmával beszereznek, ha más nem is, egy billiard-asztalt, egy pár dominó játékokat és a mi a fő, egypár jó lapot; később könyvtárt alapítanak, melyet ha csekély mérvben is, de folyton gyarapítanak.

Erre a t. iparosifjak bizonyára azt fogják mondani: honnan vegyünk mindezekre pénzt?

Őszintén felelek meg erre is: Ne válasszon az egylet oly tisztviselőket, kiknek 30—40 forint tartozásait azért engedik el, mert az illető — tisztviselő, s így akaratát a tagok szerény ellenállási erején keresztül-erőszakolja, mert ezt az elnök is óhajlja; továbbá, ne ajándékozzon meg az egylet olyakat a tisztállás méltóságával, kik saját egyletükéről, ezek tagjairól uton-utfelelen megvetőleg beszélnek. Hanem igen is válasszanak oly tisztviselőket, kiknek először is lelkiismeretével nem fér össze a zsenge finanszialis viszonyok közt vergődő egyletnek kárt okozni, és másodsor, ki az egyletet s ennek tagjait magához méltónak tartja és nem kicsinyli. (Épen ezt — sőt többet, világosabb dolgot — mondotam én is, csak hogy más szavakkal. A szerk.)

És ha elérik azt, hogy a z e n t a i i p a r o s i f j a k, meg a tisztviselői állások oly férfiakkal töltsenek be, kik nem csak beszélni, hanem tenni is tudnak, és a kiknek szívén fekszik az egylet előhaladása, ezen, de csakis ezen feltételek mellett teremthetik ujja az egyletet, a melynek ez esetben nem csak egyszerű nevet, hanem tekintélyt és állandó becsülést is szerezhetnek.

Adja Isten, hogy szerény soraim ne csak a pusztában elhaló hangok legyenek, hanem termékeny talajra találva, ezek már a közel jövőben meg is valósuljanak.

Egy iparos ifju.

Helyi és vidéki hírek.

— **Lapunk mindazon tiszt. olvasóit, kik fizetési díjaikat a mult évnegyedről, esetleg negyedekről mind ez ideig meg nem küldötték, szíves bizalommal kérjük, mikép ebbeli kötelezettségüknek eleget tenni kegyeskedjenek.**

A „Zenta és Vidéke“ kiadóhivatala.

— **Személyi hir.** Vasdényei Géza, a szabadkai kir. törv. elnöke, ez idő szerint Zentán időzik, hogy kir. járásbíróságunk hiv. ügykörét átvizsgálja.

— **Esküvők.** Huszágh Nándor helybeli ügyvédi karunk legifjabb tagja, e hó 14-én esküdtött Adán holtigtartó hűségét Gyetvai Irma k. a.-nak. — Füleki József (szegedi rajztanár) és Bovánkovits Mariska k. a. a csókai rk. templomban csütörtökön léptek örök frigyre.

— **Hidjavítási munkák.** H i d u n k javításához a vállalkozók teljes erővel hozzáfogtak s e végből a tulsó oldalon egész kis telep keletkezett. Mint hallottuk, a hid-láb oszlopainak beveréséhez gőzerőre alkalmazott vas-sulykot fognak alkalmazni, a mi minden esetre érdekes látvány lesz.

— **Az emberszeretet nevében.** Országos tűzkárosultjaink segélyezésére ntiszt. A l m á s y M i k l ó s u r z o n g o r a m ű v e s z s z í v e s k ö z r e m ű k ö d é s e v e l v á r o s u n k értelmisége okt. 25. este 8 órákor az Eugen-szálló dísztermében nagyszabásu s igen élvezetesnek ígérkező hangversenyt rendez, melynek műsorzata a következő: I. „Soló quartett“ Möhringtől, éneklő a férfi-kar. II. „Ábránd“ Almásy Miklóstól, zongorán játsza — a szerző. III. „A succingeni trombitás“ Nessler Paultól, Barkóczy Izsó zongora kísérete mellett éneklő Méry Sándor. IV. „Éji látogatás“ melodráma, Gyulaiól, szavalja Matkovits Iduska V. „A széd Hektor“ monolog, francziából fordítva, előadja Braun Soma. VI.

„Népdalok” éneklő Ráczné Chilkó Mária, zongorán kíséri Rezsny Aurélné. VII. „Első magyar rhapsodia” (Zinka Panna emléke) zongorán játssza a szerző: Almásy Miklós. VIII. „Hymusz” Erkeltől, éneklő a férfi-kar. A hangversenyt tánczenei. Helyi: I. rendű zártszék 1 frt 50 kr., II. r. zártszék 1 frt. állóhely (karzat) 60 kr. Jegyek válthatók (okt. 22-től fogva): Heisler Ferencz gyógyszerárban és Véber Károly butor-kereskedésben. Tekintettel a jó tékonyezásra, felülfizetések köszönettel fogadtatnak. Az elmondottakhoz röviden még csak azt tesszük: reménylünk, miképen a jelzett estén nemcsak Zenta összes, nemesszűl s mivel polgársága, hanem környékünk értelmiségének színe-java is találkozót fog adni egymásnak a hangverseny termében, hogy károsult hazánkfiaiunk könyeit részben fölszárítani segédkezzünk. Ugy legyen!

— (Beküldetett) **Kormánybiztos jön Zentára!** Óriási kínos feltűnést okozott a budapesti legfőbb körökben e hó elején az a még óriásibb botrány, mely akkoriban Zentán a városház egyik (nem) hivatalos helyiség egyike ajtaja előtt nyert befolyást. A hajmeresztő esetre külön expressz fuár hívta fel Magyarország miniszterelnökének magas figyelmét, ki, tekintve az ügy rémséges komoly voltát, e végből rögtön külön minisztertanácsot hívott egybe, melynek folyamánaként a legerélyesebb vizsgálat rendeltetett el, melyet külön ezen ügyben kiküldött kormánybiztos drákói szigorral fog majdan vezetni. Akasztás nincs kizárva... Közrekk rendelkezési állapotba szolgáltattott... Csendőrség összpontosított... És mindez azért, mert a — „Z. Ellenőr” cím-tábláját valami kujon helyéről ellopta, és azt a városi „pityere” ajtóra (mélto helyére) akasztotta fel. Reszkesz Byzanc!

— **Tűz.** Csütörtök éjjel, fél 12 órakor kigyuladt Nagy András Simon folyóútczái háza, a mitől a nagy szélben tüzet fogott Barsi István pajtája is, melyeken kívül, ez utóbbi helyen megégett még 1 nagy kazal szalma, 1 kup szár és egy jókora boglya széna. Közvetlen és elismerés adassék derék tűzoltóinknak, kik a késői időben a víz színhelyén rögtön és tömegesen megjelentek s a veszedelmes tüzet — dacára a kellő vízhiánynak — hamarosan megfékeztek.

— **Athelyezés.** Társadalmi életünk egyik legkedveltebb tagját, Rácz István kir. szántisztet, a pénzügyvizsgálatóság a központba, Szegedre helyezte át. És távozása reánk zentaiakra kettős veszteségnek mondható, mert vele természetesen elveszítjük egyuttal, — kedves nejét is, ki pedig nekünk, ha szépen megkértük, aranyos-szájú csalogánynak volt mindenkor. Bizonyosság erre az okt. 25-iki hangverseny programja. Távozásuk fölött őszinte sajnálkozásunknak kell kifejezést adnunk.

— **Modern haladás.** Renner József, szakmabeli ügyességéről előnyösen ismert fényképészünk, ösztöczái házánál egy, a kor minden igényeit kielégítő fényképező szettet építtetett, hoi télen s nyáron, esős vagy szeles időben, szóval az évrnek bármelyik szakában és a napnak bármilyen idején a legbiztosabb fényképezést lehet eszközölni. A törekvő, derék embert tiszt. olvasóink szives figyelmébe ajánljuk.

— **Vármegyei közgyűlés.** Bács-Bodrogh vármegye törvényhatóságának e hó 14. és 15-iki évnegyedes közgyűlésén Zentát érdeklő, nevezetesebb ügyek a következők fordultak elő: I. Guelminó Alajos vázárpenztárnok választása a miniszter által jóváhagyatott, mert a hármás kijelölés megtörtént, a visszalépés után pedig új jelölést a törvény nem ír elő. II. Szárts vftögyész azon fellebbezése, hogy a közgyűlés Szabó László ajánlatára, bizonyos ügyben Kozits Istvánt bizta meg a város nevében leendő képviseltetéssel — elvetettével, mivel a képviselőnek jogi van a vágyészen kívül más ügyvédet is megbízni egyes ügyletek lebonyolítására. III. Csapó Róza, polg. isk. tanítónőnek visszatartott egy havi fizetése kiszolgáltatni rendeltetett. — Hogy a lefolyt megyei közgyűlés (főispánunknak s magának anya megyének indokolatlan hírlapi meghurczoltatása miatt a támadók ellen) tüntető jellegűvé vált, arról tiszt. olvasóink a napilapok útján már értesülve vannak.

— **Új költségelirányzatunkból.** Azon tiszt. olvasóinknak, kik Zenta közviszonyával nem ismerősök, 1891. évi költségvetésünköl néhány tételt tájékoztatás végett ide iktatunk. Így pl. elő van irányozva: tisztviselők- és kezelő személyzetre 37,509 frt., oktatásügyre összesen 49,200 frt., vallásügyi szem. 9399 frt., szolga szem. 13,196 frt., napidíjakra 5410 frt., világitásra 3082 frt., szegényidre 6000 frt., rendkívüli kiadásra 49,878 frt. Kiadás összesen 282,647 f. 50 kr. bevétel pedig 209,458 fr. 46 kr. van előirányozva, mely 73,189 frt 04 kr. hiánytalanul tüntet föl és a melyet 40% közköltséggel vél a város pótolni.

— **Kinevezés.** Mester Jánost, ókanizsai városi irnokt és okl. tanítót, a nm. v. és közokt. ügyi miniszter a korponai áll. iskolához kortészeti és szőlészeti tanítónak nevezte ki. Gratulálunk!

— **Visszalépés.** Szűcs János, az „Ó-Becse és Vidéke” társzerkesztőségétől, melyet hosz-

szu időn keresztül nemes buzgalom- és szakavatott hivatottsággal teljesített, a plebános választás alkalmával szeméje ellen elkövetett durva s uemtelen sértések miatt viszalépet. — A hírlap-szerkesztők tíz parancsolatában pedig világosan megvagyion írva: „8-ik Ne légy — talérzékeny!”

— **Üzlethelyiség változás.** Buchwald József fűszerkereskedés és a nagy dohány tözsdét a Hirschenhauser-féle házba, a plebánia épülettel szemben helyezte át. Természetesen, az üzlettel együtt szinte átköltözött a „Zenta első — felvilágosító intézet” is.

— **Birtok változás.** Rigyicsky Mitó, szállási birtokot, 35 ezer forintért Zenta egyik leggazdagabb (de a szó átvitt értelemben egyik legszegényebb) embere vette meg: Deutsch Adoff (Rumi). Láncazt, mint beszélik, 410 frton vásárolta meg a — szegény gazdag.

— **Az elveszett kapukulcs.** Schvarcz Simon, fűrészgáryi pénztárnoknak Drágó nevű szolgálója elment bálózni és hogy a háziakat hazamenetelekor fel nő zavarja, magával vitte az egyik kapukulcsot is. Hogy-hogy nem, tánczközben Drágó a kulcsot elveszítette. Valami túlélelmes atyafi nemcsak a kulcsot találta meg, de azt is kitudta, melyik ajtót lehet azzal kinyitni. Szerdán éjjel azután a jómádár, 3 más társával elindult hasznát venni a talált-jószágának. Elmentek éjjeli portyázásra Schvarcz uram ádvarába. És nem portyáztak hiába, mert mindgyikük 2—3 pár kaesával megrakodtan indultak vissza ki az udvarból. De a zsákmánnyal még sem érték ki az utcára, mert a Müller szomszéd fölebredt s roszszal sejtve, elkezdett lövöldözni. Erre a tolvajok nyomban megugrott, ijedtökben szédobálván az udvarban szanaszát a kaesákat. Ebből pedig az a tanulság, hogy ha valakinek elvesz a kapukulcsa, csináltasson újat ha lehet még azon nap.

Magyar Ipar.

Írta: Nyáry Elemér gróf.

A hagyomány!

Mikor azon indokok lesznek szakavatottan mérlegelve, amelyek az ember tetteinek rugóiként működnek, a lélekbuvárok a legerősebb indokok egyikének a nemes hagyományhoz való törhetetlen ragaszkodást nevezik meg. Való! a nemes hagyomány iránt érzett hű ragaszkodás eredményezi nemcsak a váres háboruban nyilvánuló katonai erények legfőbbjét, hanem a békés munkólén viruló polgári erények számosát is. A katona mégoly nagy veszélyrel is dacol! mert zárlójának hűségét esküdött: már pedig e zászló védelme hagyományként követeli derék hivatott a „vérünket, életünket!” A szorgalmas polgár pedig hagyományul köti gyermekei lelkére, hogy — ha atyjok mesterségét, foglalkozását űzik — a czég jó hírnevére szemök fényénél is jobban vigyáznak.

A nemes hagyományok azonban a legkiválóbb szerepet az uralkodó-házaknál tölti be: mert azok tagjánál a nemes hagyomány tetteik legfőbbjénél mint erkölcsi rugó működik közre.

Láthatjuk ezt a felejtethetle József Nándor köztisztviselnek örvendő családjánál is: mert a minő honzeretett táplált a nemzetéhez sirigthű atya, époly lángoló hazaszeretettel bizonyít be minden alkalomkor fia; még pedig nemcsak azért mivel magyarnak neveltetett, magyarnak érzi s valjamatagánan azért is: mert hagyományul örökölte dicső atyjától a honzeretelmet. Ez az oka, hogy az országban igen számos derék hazafi nagy figyelemmel kíséri József királyi magyar hercege s osztrák cs. és kir. főhercege minden tetteit, amely a köztgy javára szolgál. Ezen működés egyik legfontosabb s legáldásosabb részét azon fáradohatatlan, nemes buzgalom képezi, amelyet József királyi magyar hercege a tűzoltóság megalapítása terjesztése javítása, népszerűsítése nagy érdekében kifejt.

Mióta az országserzte rokonszenves volt belügyért. T e l e k i G é z a gróf. erőlyesen látott a leghazafiasabb munkák egyikehez: általánosítani fejleszteni a tűzoltó-intézményt, azóta József király magyar hercege vonatkozott ügybuzgalma fokozott mérvben gyaporodott jelentőségében.

Akik kellő figyelemmel kísérik az uralkodóház ezen kitűnő tagjának közhasznu működését most is nagy örömmel tapasztalták, hogy ő még a lankeni belga király kigyuladását és porig-égését is, amely növérenek, Henrika belga királynénak, rendkívül számos műgyűjteményt is elhanyagoltta, a honi tűzoltó egyletek okulására törekszik fordítani.

Tehát igen számos jeles honfi, előkőn József királyi magyar herceggel szóval s tettel, jó példával és biztatással buzdít málunk a tűzoltó-intézmény általánosítására, fejlesztésére, amelynek mostani szűföltött hátrányára szolgált, hogy hiányzott oly nagyszabásu, a kor kívánalmának megfelelőleg berendezett tűzfeckendőgyár, mely az ország szükségletét, különösen minőség és megbízhatóság tekintetében, képes kielégíteni. Innet van, hogy közsegeink nagy része nemzetgazdaságunk kiszámíthatatlan kárára, mindeddig külföldről gépeit; mivel azon néhány község, amely a hazai gyártmány minőségében csalódott, annyira megingatta a hazai gyártmány iránti bizalma

hogy inkább vásároltak külföldön drágábban, mint itthon olcsóbban. Ezen bizalmatlanság leküzdése fogja főfeladatát és főnehézségét képezni az új gyárnak.

Hát bizony még csak néhány évtized előtt is nálunk hiába keresett volna, valaki olyan korszerű tűzfeckendőt, amelyet itthon készítettek: hanem a magyar ember kénytelen volt verejtékén gyűjtött garasait Prágába, Bécsbe, Grácba, Brünbe küldeni, ha szüksége volt olyan tűzfeckendőre, a mely csak némileg is megfelelt a korszerű követelményeknek. Csak szerföltött lassan rendelkezett be nálunk néhány jelentékenyebb műhely (távolról sem versenyképes gyár) a tűzfeckendő-készítésre, Mikor is azon, igen furcsa működést kellett látnunk, hogy például, harangöntő-műhelyekben mint nagyon is alárendelt s vajmi kezdetlegessen űzött mellékfoglalkozás teugdótt a tűzfeckendő-készítés. Gyártásról, mely a műhelyben történő készítés fölött vajmi számos előnnyel bír, persze? hallani sem lehetett. Nem vállalkozott arra sem töke sem szakértő!

Ugyanis, a gyártásnak, melylyel a korszerűleg felszerelt gyárak foglalkoznak, a műhelyekben történő készítés fölött két fölölye van; 1-ször, ily gyártmány jobbminőségű árut tartalmaz; 2-szor, ily gyártmány nemcsak jutányosabb, de olcsóbb is a mégoly ügyesen, szoralommal vezetett műhelyek készítményénél. Hogy ez így áll és ennek így kell állania, az minden gondolkodó előtt világos. Napjainkban a töképezés nagy fölynyt gyakorol, minden irányban; mert mindennél hamarabb terem olssó hitelt és szakértelmet: uár pedig nemzetgazdaságunk minden okánál a virulás legelső kelleke az olcsó hitel és a szakértelem.

Tekintsük, például, a kézműiparost, aki műhelylyl bír, és a gyárost, aki a gyár fölött rendelkezik. Az első nem bírván olyan olcsó hitellel, mint az utóbbi; minek azután következése, hogy készítményét drágábban árulja, mint a gyáros gyártmányát, még pedig azért is, mert az utóbbi nem csak olcsóbban és jobb minőségben beszerezett nyersanyagot dolgoztat fel mint az előbbi, hanem kissébb költségen is állítja elő gyártmányát, — a tömeges munka folytán, mint a műhelylyel bíró iparos készítményét. Amde a gyáros nemcsak jutányosabb és olcsóbb hanem jobb ipartermeket bír a vevőknek nyújtani, s mint a műhelyben dolgozó iparos; mert a gyári munkának azon rendkívül nagy előnye is van a műhely-munka fölött, hogy a gyárban dolgozó munkás folyton ugyanazon részét állítván elő a gyártmányoknak, szerföltött nagy ügyességre tesz szert szakmája illető ágában; s így az ily tökéletes részekből összeállított gyártmány sokkal jobb, mint a műhelyek készítménye, amelynek mindenik részét azon egy munkás kénytelen készíteni, akár ügyes az illető, akkár nem. Ez a munkafeltartás előnye, amele európaszerzte csodákat művel.

Budapest a szó legszorosabb értelmében új nagyváros. Nincs Európában egyetlenegy más nagyváros, mely oly rendkívül gyorsan fejlődött azaz, ami — a magyar fővároson kívül. Széchenyi István gróf láttnoki szelleme Budapest gyors fejlődési irányát Ujpes felé jóolta és ez valóban bekövetkezett: az ujpesi országút két oldalán több és fontosabb gyárteleppel bír a főváros, mint bárhol másutt, — gőzmalmaiktól eltéktintve. Ha olyan külföldi ösmerőst kalauzolok Budapestben aki gyáriparunk iránt érdeklődik, a gőzmalomok, megmutatása után rögtön kocsizom ki vele az ujpesi országúton; melyre csaknem szakadatlan sorban jelentékeny gyártelepek dőlnek ki. Ezen gyártelepek között a legkiválóbbak egyike Tarnóczy Fuzstáv országgyűlési képviselő tűzfeckendő gyára melyre méltán illik a derék vidéki tűzoltók jelzője: a „legelső magyar tűzfeckendőgyár.”

Felelős szerkesztő: HARSÁNYI JÁNOS.

Kiadólap-talajdonos: SCHVARCZ SÁNDOR.

Gyakorlati kereskedelmi magántanítás!

Egyszerű és kettős könyvitelt, német- és magyar-nyelvtant és levelezést, áruismet, váltójogot és kereskedelmi számtant, gyakorlati módtan után úgy, hogy a növendék legrovidebb idő alatt biztos, önálló keresetforrázt szerezhethet, tanít

WEISZ IGNÁCZ

kereskedelmi- és magántanító T.-Kaniszán.

Bövenb értesítést szivességből Schvarcz Sándor könyvkereskedő urnál helyben.

Fogbetegek figyelmébe!

Alulírott bátorkodom a n. é. közönség szives tudomására juttatni, hogy legjobban berendezett

fővárosi

FOGMŰTERMÉM

melyben **egyes fogakat és teljes fogsort** a legkitűnőbb kivitelben **amerikai mód** szerint, **kautschukban, aranyban** vagy **celluloidban** elkészíttetnek a **legjutányosabb árak** mellett rövid időre ide helyeztem át. Található reggel 9 órától délután 6 óráig.

Tisztelettel

KAROS R. fogművész.
Budapest Erzsébet-körút 36.

Lakik a nagyvendéglőben 9. sz. a.

Brosz Gyula Zentán

főtér és Eötvös utca sarkán

"A M E D V É H E Z."

Ajánlja dusan berendezett

vas- és fűszer-üzletét

nagy raktár mindennemű kályhák, kemenczék, takaréktűzhelyek, tálozák és tüzserszámokban, valamint konyhaberendezési czikkeken.

A schwábfogó, gyertyavéd, Broke világhírű tisztító-köve, Bauer hidegviz-szappana, és több más különlegességeknek **egyedüli raktára** Zentán!

Oleső árak! Pontos szolgálat!

Számos látogatásért esd

mély tisztelettel

BROSZ GYULA.

Ujdonságok Bécsből!!

A cs. kir. fővámbivatalba Bécsben 10 nagy láda érkezett Páris és Londonból, melyek A. L. és Tsa Bécsi különlegességek-czégnek voltak szánva, melyek azonban e czég által nem vétethettek át, mert időközben csödbe jutott. Hogy ezen ládákat ne kelljen visszaküldeni, megbízattam, azokban lévő csodaszép és esinos különlegességeken bármily áron tudadni. Mig tehát a készlet tart bárkinek küldök.

Párisi ládák:

- Párisi színházi látcső esontból finoman kidolgozva, elegans börtokban, drbja csak ft 2 85
- Párisi színház legyező pompás kivitelben csak frt 1 50
- Párisi salonalbum préselt bőrből érczerettel csak frt 1 50
- Párisi plüsch doboz, bőrből selyemplüschsel és teljes varró készlettel csak frt 1 20
- Párisi munkakosár bambusból állványnyal csak frt 1 50
- Párisi plüsch-varrókészlet teljes felszereléssel elegans selyem plüsch dobozban csak frt 2 50
- Párisi keztyű doboz bőrből plüschsel bérelve csak frt 1 50
- Párisi brilyáns-melltű esontból vagy tűzőn-aranyozva a legpompásabb utánzott gyémántokkal frt 1 -
- Párisi himződoboz minden készlettel és eszközzel frt 2 50
- Párisi selyembluse nők részére elegans és divatos frt 3 50
- Párisi csipke-mantil a legfinomabb spanyol csipkéből, fekete, crème vagy fehér frt 2 50
- Párisi napernyő selyemből legegansabb mintákban frt 2 50

Londoni ládák:

- Angol remontoir-zsebhóra, kitűnő szerkezettel perczre szabályozva csak frt 3 75
- Angol érez-ébredőóra automat ébredő szerkezettel frt 2 85
- Angol fali ingaóra eleg. díofakeretben, kitűnő sveiczi szerkezettel csak frt 2 85
- Angol szeszfőzőkészülék öntött állványnyal, elegans kivitelben, használati utasítással ft 1 75
- Angol börsport-szivarkatok igen elegans bőrből frt 1 -
- Angol utitáská bőrből szijakkal csak frt 2 75
- Angol utibőrönd, erős és nagy, bőrből, érczerettel csak frt 3 85
- Angol női utazóplaid szijakkal csak frt 5 25
- Angol uri utazóplaid szijakkal csak frt 5 -
- Angol porköpnység nőknek kiváló elegans és divatos frt 5 75
- Angol írókészlet tömör és teljes frt - 80
- Angol szivartálcza szépen aranyozva frt 1 50

Ezen legujabb különlegességek egyedül nálam kaphatók és minden rendelés az érték előleges bektüldése vagy utánvét mellett eszközöltetik. Mégis jobban ajánlom a pénzküldést, mint az olesőbb módot, mert ezáltal a posta-illeték megtakarittatik. Tiz forintos rendeléseket bérmentve küldök. Nem tetsző tárgyak kicséréltetnek vagy a pénz visszaadatik.

Czim: **"Gans-Bécsi Aruház"**
Bécsben, Weissgärber, Kolonitzgasse 6.

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy

SIRKŐRAKTÁRAMAT

bő választékkal láttam el. Midőn még megjegyzem, hogy én a köveken nem veszek hasznót, és csak a betűk véséséért járó díjból tartom fenn magamat ennél fogva azon kellemes helyzetben vagyok, hogy itt helyben sokkal **olcsóbban** adom sirköveimet, mint bármely nagyvárosi sirkőraktár.

Kérve a n. é. közönséget raktáram igénybevételére, maradok Zentán, 1890. október hóban.

Tisztelettel

ROSENBAUM LÁZÁR

sirkőraktáros és vésnök.

Hid-utca Fischer-féle házban.

HÁZELADÁS. Néh. Jedlicska Illés hagyatékát képező Ösz-utczai 907. ö. i. sz. ház örök áron szabadkézből eladó.

Tudakozódní lehet

Özv. Rieger Ignácznénál,
lakik tóparti-utca 16. sz.

Gyors s biztos segítség gyomorhajok s azok következményei ellen.

Az egészség fentartására, az életnedvek s ennek folytán a vérnek tisztítására és tiszta állapotban való fentartására és a jó emésztés elősegítésére a legjobb s leghatásosabb szer a már is mindenütt ismeretes és kedvelt

életbalsam Dr. ROSA-tól.

Ezen életbalsam a legjobb s leggyógyhatásosb gyógyfüvekből a leggondosabban van készítve s különösen minden emésztési bajok, gyomorgöres, étvágyhiány, savanyus felbűfögés, vértolulás, aranyeres bajok stb. stb. ellen teljesen hathatósan bizonyul. Ily kitűnő hatásai következtében ezen életbalsam **Elis-merő iratok ezrei bárkinek betekintés végett rendelkezésre állnak.**

Övás! Hamisítások elkerülése végett, mindenkit figyelmeztetek, hogy az egyedüli általam az eredeti utasítás szerint készített **"Dr. ROSA-féle életbalsam"** minden üvegcskéjé két burkolba van csomagolva, melnek hosszoldalain **"Dr. ROSA életbalsama a „fekete sashoz” címzett gyógyszerárából. FRÁGNER B. Prága - 250III.** német, cseh, ma yar és francia nyelven olvasható, széles felein pedig az ide nyomott védjegy látható.

Dr. RO SA életbalsama valódián kapható csak a készítő

FRÁGNER B.

Védjegy. főraktárában, gyógyszerár **"a fekete sashoz"** Prágában - 250III., és BUDAPESTEN Török József úr gyógyszerésznél, Királ-utca 12. sz. Budai Emil ur városi gógyszertárában a Városház-téren.

Az oszt-magy. monarehia minden nagyobb gyógyszerárában van raktár ezen életbalsamból.

Ugyanott kapható: **"prágai általános házi-kenőcs"**, több ezer hályanyilatkozattal elismert **biztos gyógyszer** mindenféle gyuladások, sebek és gennyedések ellen Ezen kenőcs biztos eredménneel használható a női emlő gyuladásánál, a tej tespedésénél szüléskor, keel vénynél, vérdaganatoknál, genyes fakadékoknál, pokolvarnál, törömgöyöknél, az ugynevezett körömferegnyel elkeményedéseknél, felpuffadásoknál, mirigydaganatoknál, zsirdaganatoknál, érczketlen tagoknál stb. Minden gyuladást, daganatot, elkeményedést, felpuffadást a legrövidebb idő alatt eltávolít; s ahol már gennyedés mutatkozik, ott a daganatot legrövidebb idő alatt fájdalom nélkül felszivja, kiéreti és kigyógyítja

Kapható 40 és 30 krajcáros szelencékben.
Övás! Miatán a prágai általános házi-kenőcsöt sokszor utánozzák, mindenkit figyelmeztetek, hogy ez eredeti utasítás szerint csak nálam lesz készítve, s csak akkor valódi, ha a sarga érczelence, melybe töltetik, vörös használati utasításokba (melyek 9 nyelven nyomvák) és kék kartonba, melyen az ide nyomott védjegy látható -- burkolva van.

HALLÁSI BALZSAM a legbizonyultabb, számtalan próbatét által legbiztosabbnak elismert szer a nehézhallás kigyógyítására s az egészen elvesztett hallási tehetség visszanyerésére. **Egy üveg ára 1 frt.**